

Beslut

efter tematisk kvalitetsgranskning av hem- och
konsumentkunskap vid Santosskolan i Göteborgs kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19 § skollagen (2010:800) genomfört en tematisk kvalitetsgranskning av ämnet hem- och konsumentkunskap. Syftet är att granska om elever i grundskolans årskurs 7–9 får en undervisning i ämnet av god kvalitet. För att bedöma det granskas såväl undervisningens innehåll som undervisningens allmändidaktiska kvaliteter.

De övergripande frågeställningarna är:

1. I vilken utsträckning innehåller undervisningen i hem- och konsumentkunskap de tre kunskapsområden som kursplanen anger?
2. I vilken utsträckning genomförs undervisning i hem- och konsumentkunskap med allmändidaktiska kvaliteter?

Frågeställningarna besvaras inom ramen för varje enskilt granskningsbeslut på verksamhetsnivå samt på övergripande nivå inom ramen för en övergripande kvalitetsgranskningsrapport.

Granskningen genomförs i 23 skolor. I urvalet ingår såväl kommunala som fristående skolor belägna i större och mindre kommuner. Santosskolan med Göteborgs kommun som huvudman ingår i denna granskning.

Skolinspektionen besökte Santosskolan den 17–18 maj 2018. Besöket genomfördes av utredarna Ingela Åkerman Jansson och Sarah Vinterlycka. Skolinspektionen har tagit del av dokumentation från skolan och genomfört observationer av undervisningen samt intervjuer med elever, lärare och rektorn.

När kvalitetsgranskningen är avslutad i sin helhet redovisas de samlade resultaten i en övergripande kvalitetsgranskningsrapport.

I detta beslut gör Skolinspektionen en samlad bedömning av det granskade området utifrån de övergripande frågeställningarna. Därefter följer en motivering till de utvecklingsområden som Skolinspektionen har identifierat inom ramen för granskningen.

Fakta om Santosskolan

Santosskolan är en kommunal grundskola i Göteborgs kommun där 422 elever går i årskurserna 7–9. Undervisningen i hem- och konsumentkunskap omfattar totalt 118 timmar varav 47 ges i årskurs 6. Inom de granskade årskurserna 7–9 är de kvarvarande 71 undervisningstimmar fördelade på 120 minuter en gång i veckan under en termin vardera i årskurserna 8 och 9. Två legitimerade lärare med behörighet i ämnet hem- och konsumentkunskap ansvarar för undervisningen.

Betygsstatistik visar att andelen elever som uppnått lägst betyg E ökat från 85,2 procent till 90,5 procent under de två läsår skolan hittills har funnits. Andelen flickor som uppnår lägst betyget E har varit i stort sett detsamma under perioden medan motsvarande andel pojkar

ökat med 9 procentenheter. Vårterminen 2017 uppnådde 89,3 procent av pojkarna lägst betyget E och motsvarande andel av flickorna var 91,7 procent.

Skolinspektionens bedömning

Undervisningen planeras och bedrivs utifrån kursplanen

Skolinspektionen bedömer att undervisningen i hem- och konsumentkunskap planeras och bedrivs så att den till stora delar omfattar de tre kunskapsområden som kursplanen anger. Planeringen innefattar de tre ämnesspecifika förmågorna och utgår tydligt från kunskapskraven. Lärarna gör såväl den övergripande planeringen som lektionsplaneringarna tillsammans. Undervisningen omfattar dock inte innehållspunkten *Arbetsfördelning i hemmet ur ett jämställdhetsperspektiv*, vilket behöver utvecklas.

Undervisningen bedrivs med allmändidaktiska kvaliteter

Skolinspektionen bedömer att undervisningens allmändidaktiska kvaliteter varierar. Vissa delar av undervisningen håller hög kvalitet medan andra är av lägre kvalitet och därför behöver utvecklas. De allmändidaktiska kvaliteterna varierar även mellan de två lärarnas undervisning. Gemensamt för lärarnas undervisning är att lektionerna följer en tydlig struktur som är känd för eleverna. Undervisningen varierar genom olika arbetsformer som helgruppsgenomgångar, arbete i par och enskilda uppgifter samt genom att teori och praktik varvas. När det gäller aspekter som lärandemiljö, lärarnas bemötande av eleverna, återkoppling och reflektion över lärandet uppvisar undervisningen stor variation beroende på att lärarna arbetar olika. Undervisningen behöver därför utvecklas så att alla elever får en undervisning där lärandemiljön är stöttande och uppmuntrande och där de bemöts med respekt och positiva förväntningar. Undervisningen behöver också utvecklas så att lärarna på ett likvärdigt sätt ger eleverna konstruktiv återkoppling på deras arbete samt tydliggör för eleverna hur de ligger till i relation till kunskapskraven och vad de kan göra för att utvecklas ytterligare.

Identifierade utvecklingsområden

I syfte att höja verksamhetens kvalitet bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete i första hand behöver inledas inom följande områden:

- Undervisningen behöver utvecklas så att lärandemiljön i högre utsträckning är trygg, stöttande och uppmuntrande.

Skolinspektionen bedömer att delar av undervisningen inte sker i en lärandemiljö där läraren har positiva förväntningar på eleverna, stöttar deras självtillit och bemöter dem med respekt.

De besökta lektionerna liknar varandra till struktur och innehåll men undervisningen skiljer sig åt på flera sätt. I det ena fallet råder en stödjande, uppmuntrande och trygg lärandemiljö. Läraren ger eleverna positiv respons, uppmuntrar dem att göra sitt bästa och bemöter eleverna med respekt. Läraren har positiva förväntningar på elevernas förmåga och anpassar innehållet efter elevernas förutsättningar. Genom att kontinuerligt lyfta uppkomna situationer till diskussion förankrar läraren teoretiska resonemang i praktiken samt gör kopplingar såväl till elevernas vardagsliv som till aktuella samhällsfrågor. I det andra fallet

är lärandemiljön dock inte stöttande och uppmuntrande i samma utsträckning. Eleverna bemöts inte på ett sätt som främjar deras tillit till sig själva och sin förmåga och det finns exempel på flera tillfällen där eleverna inte får svar på sina frågor och där läraren inte fångar uppkomna situationer. Elever uppfattar förväntningarna som otydliga och uttrycker att lärandemiljön kunde vara bättre. Undervisningen behöver därför utvecklas så att alla elever möts av en stöttande och trygg lärandemiljö där lärarna uppmuntrar eleverna att göra sitt bästa, visar positiva förväntningar på elevernas förmåga samt värdesätter och visar respekt för alla elevers arbetsinsatser.

- Undervisningen behöver utvecklas så att den i högre utsträckning innefattar uppföljning och återkoppling samt ger eleverna möjlighet att reflektera över lärandet.

Skolinspektionen bedömer att undervisningen inte i tillräcklig omfattning innehåller uppföljning, återkoppling och ger eleverna möjlighet att reflektera över sitt lärande. Även i detta avseende varierar kvaliteten. Det förekommer att eleverna ges möjlighet att samtala om och reflektera över vad de lärt sig och över arbetsprocesserna. En av lärarna ger återkoppling kontinuerligt under tiden eleverna arbetar praktiskt. Utredningen visar också exempel på att lektionerna avslutas med gemensamma diskussioner och skriftliga reflektionsuppgifter. Eleverna uttrycker emellertid osäkerhet kring hur de ligger till i relation till kunskapskraven och efterfrågar tydligare återkoppling. Undervisningen behöver därför utvecklas så att alla elever får konstruktiv uppgiftsorienterad återkoppling samt möjlighet att reflektera över sitt lärande och över arbetsprocesserna. Vidare behöver undervisningen utvecklas så att den i högre grad tydliggör för eleverna vad de behöver utveckla och hur de kan gå tillväga för att uppnå kunskapskraven.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den **8 februari 2019** redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena.

Redogörelsen skickas via e-post, till skolinspektionen.linkoping@skolinspektionen.se. Ange aktuell skolenhet och aktuellt diarienummer i ärendemeningen i de handlingar som sänds in.

På Skolinspektionens vägnar

X Allan Westerdahl

Allan Westerdahl

Enhetschef/beslutsfattare

X Sarah Vinterlycka

Sarah Vinterlycka

Utredare/föredragande

Signerat av: Sarah Vinterlycka

Se Bilaga 1 Författningsstöd

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:

<https://www.skolinspektionen.se/sv/Tillsyn--granskning/Kvalitetsgranskning/Skolinspektionen-granskar-kvaliteten/hem--och-konsumentkunskap/>